

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 108, 109 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO
KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-
2603 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Projektai)
(TAP-19-1759) (TAIS Nr. 19-10325(3))**

2019-10-30 Nr.NV-3056

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Lietuvos Respublikos darbo kodekso 108, 109 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Projektas Nr.1) keičiamo Darbo kodekso (toliau – DK) 108 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatą siūlome tikslinti. Atsižvelgiant į tai, kad keičiamoje dalyje nustatomi ne darbai, o *komandiravimo* laikinai dirbti *atvejai*, siūlome atsisakyti klaidinančios formuluotės „atlikti darbus, atitinkančius šioje dalyje išvardytus atvejus“, ir vertinamą 3 punkto nuostatą formuluoti pateikiant nuorodą į šios dalies 1 ir 2 punktus. Taip pat siūlome tikslinti 3 punkte vartojamą nuostatą „į *tos kitos* valstybės“, nes toks valstybių atribojimas yra painus ir keliantis neaiškumą. Jei mintyje turima kita valstybė, kurios teritorijoje atliekamas darbas, tai taip reikėtų ir nurodyti, arba vertinamoje nuostatoje atsisakyti žodžio „tos“ kaip perteklinio.

2. Atsižvelgiant į Projektu Nr.1 siūlomą DK 108 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatomą išlygą, tikslinga įvertinti DK 108 straipsnio 2 dalies nuostatą dėl jos taikymo apimties šio straipsnio 1 dalyje nurodytam darbuotojui tuo atveju, kai laikinasis darbuotojas dirbtų ne Lietuvos Respublikos teritorijoje. Manome, kad šiuo atveju būtų tikslinga atsisakyti nuorodos į šio straipsnio 1 dalį, nurodant, kad siūlomas reguliavimas taikomas darbuotojui, komandiruotam laikinai dirbti Lietuvos Respublikos teritorijoje. Pastebime, kad ši nuostata turėtų būti tikslinama ir kituose Projektu Nr.1 keičiamo DK 108 straipsnio nuostatose, pavyzdžiui, šio straipsnio 3, 4, 5, 11 dalyse.

Taip pat siūlome keičiamo DK 108 straipsnio 2 dalies 9 punkto nuostatą suformuluoti pašalinant neaiškumą kaip siūloma išimtis „(ne šio straipsnio 1 dalies atvejais)“ dera su vertinamos nuostatos pirmoje pastraipoje minimu „1 dalyje nurodytu darbuotoju“ ir kaip ji būtų taikoma šio darbuotojo atžvilgiu.

3. Pažymime, kad galiojančio DK 198 straipsnio 1 dalis nustato kolektyvinės sutarties taikymo srities išplėtimą *nacionalinės* (tarpšakinės), teritorinės, šakos (gamybos, paslaugų, profesinės) sutarties atvejais, tačiau Projektu Nr.1 siūlomoje DK 108 straipsnio 2 dalies nuostatoje ši aplinkybė nėra įvertinta, todėl pakeitimą siūlome papildomai įvertinti nurodytuoju aspektu, peržiūrint analogiškos nuostatos vartojimą ir kitose šio straipsnio dalyse (pavyzdžiui, 4 dalyje) ir Projekto Nr.1 2 straipsnyje keičiamo DK 109 straipsnyje.

4. Įvertinus tai, kad Lietuvos Respublikos Seimas yra priėmęs Lietuvos Respublikos profesinių pensijų kaupimo įstatymą, kuris nustato reguliavimą ir dėl profesinės pensijos įmokų mokėjimo komandiruočių darbuotojų atveju, svarstyтина, ar perkeliant 2018 m. birželio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/957, kuria iš dalies keičiama Direktyva 96/71/EB dėl

darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje (toliau – Direktyva (ES) 2018/957), nuostatas (keičiamos direktyvos 3 straipsnio 1 dalies pakeitimas), nebūtų tikslinga keičiamo DK 108 straipsnio 2 dalies 3 punkte nustatyti Direktyvoje (ES) 2018/957 nurodytą sąlygą dėl šio punkto netaikymo papildomų profesinių pensijų sistemoms, įvertinant poreikį minėta išimti pildyti ir kitas nuostatas (pavyzdžiui, perkeliant Direktyva (ES) 2018/957 iš dalies keičiamo 3 straipsnyje įterpiama 1a dalies nuostatą).

5. Keičiamo DK 108 straipsnio 3 dalies formuluotėje turi būti tikslinamas paskutinis sakiny. Vertinamoje nuostatoje siūlome detalizuoti nuostatos „visa darbuotojui išmokėta suma“ turinį. Atkreipiame dėmesį, kad Direktyvos (ES) 2018/957 1 straipsnyje dėstomame daliniame 3 straipsnio 7 dalies pakeitime nustatoma, kad „jeigu pagal darbo santykiams taikytinas darbo sąlygas nenustatyta, ar su komandiruote susijusių komandiruočių pinigų dalys mokamos kaip faktinių išlaidų kompensavimas, ir tuo atveju, kai taip yra, kurios tai yra dalys, arba kurios yra darbo užmokesčio dalimi, tuomet *laikoma, kad visi komandiruočių pinigai mokami kaip išlaidų, susijusių su komandiruote, kompensavimas*“.

6. Keičiamo DK 108 straipsnio 4 dalies nuostatą siūlome derinti su šio straipsnio 5 dalyje siūlomu reguliavimu, nes atsižvelgiant į tai, kad 4 dalies nuostata taikoma šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems darbuotojams, nuostata „taikomos visos kitos šio kodekso ir kitų darbo santykius reglamentuojančių Lietuvos Respublikos norminių teisės aktų <...> normos“ suponuoja, kad siūloma taisyklė apims visas DK nuostatas, įskaitant ir 5 dalyje siūlomą nuostatą dėl DK 75 straipsnio nuostatos taikymo laikinųjų darbuotojų atžvilgiu. Taigi, kartu turi būti įvertintas siūlomos šio straipsnio 5 dalies nuostatos reikalingumas arba aiškiai apibrėžta vertinamų nuostatų taikymo apimtis.

7. Keičiamo DK 108 straipsnio 4 dalyje siūlome tikslinti terminų skaičiavimą, nustatant aiškų mėnesiais skaičiuojamų terminų taikymą bei aiškiai apibrėžiant maksimalaus termino pabaigos momentą, atitinkantį ir Direktyvos (ES) 2018/957 nuostatas, kuris dabar suprantamas skirtingai, pavyzdžiui, formuluotėje „*kol faktinė komandiruotės trukmė neviršija 12 mėnesių*“, šioje dalyje nurodytas laikotarpis pratęsiamas, tačiau *ne ilgiau nei iki 18 mėnesių*“ (skaičiuojant visais pilniais mėnesiais, bus atitinkamai taikomas 12 mėnesių ir 17 mėnesių terminas).

8. Atsižvelgiant į keičiamo DK 108 straipsnio 2 dalyje bei 6 dalyje siūlomą reguliavimą ir šių nuostatų santykį, tikslinga šio straipsnio 2 dalyje nustatyti išimtį dėl šio straipsnio 6 dalies taikymo.

9. Siekiant aiškumo, keičiant DK 108 straipsnio 10 dalį, šioje dalies formuluotėje siūlytume atsisakyti perteklinio žodžio „atitinkamų“, o paskutinio sakinio nuostatoje – atsisakyti žodžio „pirmiausia“, nes tolesnė vertinimo seka nenustatoma. Be to, siūlytume papildomai įvertinti poreikį nuostatą „darbo vietos adresą (-us)“ keisti nuostata „darbo funkcijos atlikimo vietos adresą (adresus)“.

10. Projektu Nr.1 keičiant DK 109 straipsnio 3 dalį vartojama formuluotė „darbo užmokesčio sudedamosios dalys“ suponuoja, kad yra taikomas galiojančio DK 139 straipsnis ir šio straipsnio 2 dalyje nustatytos darbo užmokesčio dalys, kurios visgi neapima kompensacinių išmokų ar dienpinigių, mokamų komandiruočių atvejais. Siūlytume įvertinti, ar šiuo atveju keičiamoje DK 109 straipsnio 3 dalies nuostatoje neturėtų būtų aptariamas ir Projektu Nr.1 keičiamo DK 108 straipsnio 3 dalyje nustatomas atvejis dėl komandiruoto darbuotojo gautų sumų įskaitymo į darbo užmokestį.

11. Siūlome atsisakyti DK 109 straipsnio 3 dalyje dėstomo paskutiniojo sakinio nuostatos, kuri pirma, yra ne šio teisės akto reguliavimo dalykas, nes susijusi su sankcijų nustatymu ir taikymu, o antra, yra deklaratyvaus pobūdžio, ir šiuo konkrečiu atveju nenustatanti jokių subjektų ir jų elgesio taisyklės.

12. Projekto Nr.1 3 straipsnio lyginamajame variante daromi pakeitimai turėtų būti paryškinti, kaip tai numato teisės technikos reikalavimai.

13. Pažymėtina, kad Projekto Nr.1 4 straipsnio 3 dalies nuostata dėl komandiruočių trukmės skaičiavimo turi būti peržiūrėta iš esmės, nes, atsižvelgiant į sakinių konstrukciją, nuostata yra netiksli, neaiškus jos turinys ir taikymas. Pereinamosiose nuostatose turėtų būti aiškiai nustatyta, kaip keičiamos DK nuostatos taikomos skaičiuojant komandiruotės, prasidėjusios iki Projektu Nr.1 teikiamų pakeitimų įsigaliojimo, trukmę, ir, jei yra poreikis, atskleista, kokie laikotarpiai taikymo atveju laikytini faktine ir bendra komandiruotės trukme. Manome, kad derėtų atsisakyti klaidinančios nuostatos „faktinė komandiruotės trukmė, nuo kurios priklauso šio įstatymo 1 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos darbo kodekso 108 straipsnio 4 dalies nuostatų taikymas“, bei painios nuorodos „pagal šio įstatymo 1 straipsniu keičiamo Darbo kodekso 108 straipsnio 10 dalį *to paties straipsnio 4 dalies atveju*“ nustatymo.

14. Siekiant užtikrinti, kad įgyvendinamieji teisės aktai įsigaliotų kartu su teisės aktu, kurį įgyvendina, siūlytume suderinti Projektu Nr.1 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse siūlomus įsigaliojimo terminus arba Projektų aiškinamajame rašte pagrįsti siūlomų terminų nustatymo reikalingumą.

Teisės grupės patarėja

Tatjana Knyzienė

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Daiva Gubistienė